

Szerkesztői iroda:
Kossuth Lajos-utca (Máriaffy-ház),
 a hová a lap szellemi részét megillető közle-
 menyek intézendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:
 Egész évre 32 korona.
 Félévre 16 korona.
 Negyedévre 8 korona.
 Egy hónapra 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és
 ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Az új parlamentben.

(A vidéki sajtó mellőzése a nemzet nyilvánosságában.)

A képviselőház szerdán tartotta ülését először a dunaparti fényes új palotában. És az első ülés mindjárt olyan viharokkal kezdődött és olyan sötét hangulattal, mely bizony kevéssé illik a drága kőpalotához. Mert a mai általánosságok után mindjárt olyan dolgok következnek ott, melyek a legdelebb ellentétben állanak a márvány-csarnokok pompájával. Következik az állami költségvetés előterjesztése, melyben nem tudtak fedezetet találni az országának sok-sok, nagyon szükséges igényére. És következnek majd a kiegyezési javaslat, mely megdöbbenően teszi nyilvánvalóvá, hogy a legnagyobb nemzethez méltó ugyan a ház, amiben törvényhozó testületünk tanácskozik, de a legkisebb nemzetek iselőnyben vannak fölöttük azzal, hogy maguk intézhetik a sorsukat és tetszésük szerint rendezhetik be gazdasági életüket.

Maga a képviselőház elnöke, Apponyi Albert gróf is kifejezést adott ennek az ő szép, virágos nyelven az első ülést megelőző napon, mikor a sajtó képviselőinek mutatta be az új parlamenti palotát. A nagy és fényes házban tett körutat követő villáreggelen mondotta Apponyi gróf, hogy ő is küzdött ily fényes épület emelése ellen, mert azt szegénységünkhöz képest nagy fényezésnek tartotta. Vajon most nem tartja-e már annak? Hisze! mikor elhatározták a parlamenti palota építését, hoszonkét év előtt, koránt sem voltak még oly szegények, mint most. E huszonkét esztendő alatt romból, pusztított folyamata volt Magyarország elszegényítésében annak a közösügyes viszonyoknak, kivált annak a vám- és kereskedelmi szövetségnek, melynek minden áron való megújítását hozza a Széll-kormány abba az új palotába, melyről azt beszéli ma Apponyi gróf, hogy „büszkén hirdeti önálló létünkét.”

Mese, nagyzó mese az önálló nemzeti lét ma is. És azért borult el a hangulatunk, mikor üres szóvirágokkal telik meg az új palota és nincs semmi, de semmi igaz tartalma az ott elhangzó kijelentéseknek.

Még az a különben magasszárnyalású beszéd sem hű a konzekvenciákban, a mivel Apponyi gróf a sajtó képviselőit üdvözölte az új házban. Azt mondotta, érthető célzással, a parlamenti palota alapvetőinek „politikai építészetre”, hogy „ezt az épületet úgy építették, a mi teljesen ellenkezik az ő szellemével, az ő mindenkor tanúsított meggyőződésével. Ezt az épületet, a magyar parlamentárismus hajlékát úgy tervezték, hogy az el legyen zárva a nyilvánosság elől. Ez nem az ő szándéka volt s most is arra törekszik,

hogy azt teljesen megnyissa a nemzet nyilvánossága előtt. Jövőre is erre fog törekedni, a miről a hirlapírók meg fognak győződni.”

Tökéletesen áll is a Ház kiváló elnökének ez a nyilatkozata, a mint eddig látszik, a fővárosi sajtó képviselőire, De a nemzet nyilvánossága mégis különbözik valamivel csupán a fővárosi sajtótól. Az országnak sok olyan politikai napilapja jelenik meg már a vidéken, melyek szintén a nyilvánosságot szolgálják a maguk széles körében épp oly fontossággal, ha nem nagyobbval, mint a Budapesten kiadott némely harmad- és hetedrangu újságok. És amíg ezek számára helyről gondoskodott Apponyi gróf, legalább mindeddig teljesen mellőzte a jelentőséggel bíró vidéki napilapok igényét arra, hogy a maguk szerkesztőit vagy oszlopos munkatársait elküldhessék a nemzet parlament-jébe és közvetlen benyomások alatt irhassanak a törvényhozás tanácskozásairól.

Sulyos sérelme ez a vidéki sajtónak. Sulyosabb annyival, mert a vidéki hirlapírók országos szövetsége másfél esztendő óta sürgeti a rendelkezést, hogy a parlamentben hely adassék a tekintélyes vidéki napilapoknak is. A hirlapíró szövetség erre vonatkozó kérvénye másfél esztendeje vándorol a Ház elnökétől a miniszterelnökhöz és vissza. Egyik a másikhoz tette át az ügyet illetékes elintézésre, de elintézés nincs. Érthetetlen, hogy miért. Érthetetlen kivált az, hogy mikor Apponyi gróf a nemzet nyilvánossága előtt akarja megnyitni a parlamentet, még csak meg sem kísérelte, hogy a Budapesten kívül élő és dolgozó és becsületesen dolgozó hirlapírókat egyesítő szövetséggel letárgyalja az írói karzat igénybevételének lehetőségét és módjait.

De még tán nem késő. Apponyi gróf kijelentette, hogy jövőre is törekedni fog a nemzet nyilvánosságának figyelembevételére. Valószínűleg sor kerül hát annak a rég heverő felterjesztésnek elintézésére is, melyről eddig megfeledeztek. Mert Apponyi grófról még sem lehet fölténni, hogy helyesleje és kövesse azt az országsszerte visszavetett gyakorlatot, amivel nagy és kis dolgokban oly sokat vétkeztek a kormányok a nemzet anyagi és kulturér-dekei ellen. Azt, hogy Hekuba minden, ami túl és innen esik az egyetlen fővárosban.

Pártértekezletek. A függetlenségi és 48-as Kossuth-párt értekezletet tartott, melyen a kiegyezés kérdését tárgyalták. A párt áll amaz állapontján, hogy a 1899. évi XXX. t.-cz. szerint újabb kiegyezési tárgyalások meg nem engedhetők, mert a kiegyezés nálunk törvénybe van cikelyezve és az idézett törvény szerint a miniszterelnök csak arra nézve kapott utasítást, hogy a vámszövetség megkötése vagy meg nem kötése kérdésében tárgyaljon. Ezuttal utasította a ke-

belében működő önálló vánterületi és kiegyezési bizottságot, hogy haladéktalanul üljön össze és készítse elő az ország különböző vidékein az önálló vánterület érdekében megtartandó népgyűléseket. A szabadelvű párt elnökének átiratára, melyben értesítette a a pártot, hogy a képviselőházban Visontai Soma indítványára alakítandó munkásügyi új bizottságba a párt négy tagot jelöljön ki, az értekezlet Visontai Somát, Kecskeméthy Ferenczet, Papp Eleket és Rigó Ferenczet küldte ki.

A Szederkényi Nándor elnökle alatt álló orsz. függetlenségi és 48-as párt Szederkényi Nándor elnökle alatt szintén értekezletet tartott. A párt elnökéül Szederkényi Nándort jegyzőül Molnár Jenőt és Lovász Mártont választotta. A képviselőházi bizottságokba a következőkkel jelölte a párt: A pénzügyi bizottságba Szederkényi Nándort, az igazságügyi bizottságba Holló Lajost, a közgazdasági bizottságba Eitner Zsigmondot, a közigazgatási bizottságba Hellebronth Gézá, a közlekedési bizottságba Hortoványi Józsefet, a naplóbíráli bizottságba Lovász Mártont, a földművelésügyi bizottságba: Szluha Istvánt.

Honvédelmi javaslatok. A honvédelmi miniszter a jövő héten két törvényjavaslatot terjeszt a képviselőház elő. Egyik az ujonczjutalékról, a másik a véderő-törvényjavaslat 14. §-a tartalmának egy évvel való meghosszabbítására vonatkozik. Mind a két javaslatot a Ház első sorban fogja elintézni.

A t. Házból.

Budapest, október 10.

A Ház mai ülésén a napirend előtt Kossuth Ferencz szólt fel s magyarázatot kért a kormányelnöktől, a kinek tegnapi beszédében gyanítás foglaltatik a függetlenségi párt ellen melyet olykép tüntetett fel mintha nem lenne joga a kormány ellen küzdeni.

Széll Kálmán kormányelnök kijelenti, hogy szavai nem tartalmazhattak gyanúsítást. Azt állította, hogy az ellenzék törvénytiszteelő kormány ellen nem nyulhat rendkívüli parlamenti eszközökhöz.

Kossuth Ferencz erre csak azt jegyezte meg, hogy jellemző a multa nézve, hogy a kormány azzal eldicsekedhetik, hogy törvénytiszteelő.

Ezután a választások következtek. A ház alelnökeivé megválasztották Tallián Bélát és Daniél Gábort. A szélsőbaloldali Barabás Bélára szavazott, a ki 43 szavazatot kapott. Házagnak Csárossy Bélát választották meg. A ház jegyzőiletek Dedovics György, Endrey Gyula, Eszterházy Kálmán gróf, Lázár Árpád, Major Ferencz, Nyegre László, Rátgay László, Teleki Sándor gr., Szóts Pál.

A választások kihirdetése után vita támadt az elnöki bejelentések során.

Apponyi Albert gróf megemlékezett a Kossuth-ünnepről s a ház utólagos jóváhagyását kérte intézkedéseire. A szélsőbaloldali szjason megtapsolta az elnököt.

Bartha Ödön, a Kossuth-párt megbízásából határozati javaslatot nyújt be, hogy a képviselőház az elnök intézkedéseiről egyhangú elismerését és köszönetét fejezze ki. (Elkes taps a szélsőbaloldalon). Megdöbbenve

áll helyén, mert az elnök iránti elismerés a háznak csak egy oldalán jutt kifejezésre.

— Nem áll! — kiáltják jobboldalról, s a többség is lelkesen tapsolja a szélsőbalall az elnököt, a ki e pillanatban átadta helyét Tallián Béla alelnöknek s lemenve az elnöki emelvényről a jobboldal első padsorába foglal helyet.

Barta Ödön: Reméli, hogy a javaslatot a ház egyhangulag fogadja el. Megdöbbenéssel hallotta tegnap a kormányelnök beszédét, a ki elég vakmerően azt hangoztatta, hogy a nemzet nagyjainak tisztelete nem fér össze a király iránti hűséggel Mert szavai azt értelmezték, hogy a Kossuth-emlék ünnepén azért nem vett részt, mert király iránti hűsége nem engedte. Hivatkozik arra, hogy királyunk szobrot emelt Bethlen Gábornak, a ki szintén fegyvert emelt az alkotmány védelmére. Sajnálatosnak mondja, hogy a kormányelnök, mikor hatalmához jutott, elvesztette magyar önálló gondolkodását.

A kormányelnök tegnapi nyilatkozatával eljátszotta a nemzet szeretetét. (Zajos taps és éljenzés a szélsőbaloldalon) A kormányelnök aligha fog akkorát nőni, hogy Kossuth Lajos itélőbirája lehet. (Tüntető taps és éljenzés.

Az inkompatibilis tanát a nemzet hozta, valamint a 48-iki törvényeket sem Kossuth alkotta egyedül. Kossuth Lajos esküt tett a nemzetgyűlés előtt, de nem volt születési privilégiuma arra, hogy esküjét megszegje. (Zajos éljenzés és taps a szélsőbaloldalon).

Széll Kálmán kormányelnök kijelenti, hogy Barta Ödön határozati javaslatához hozzájárul, ma is hangsúlyozza, hogy a 48-iki Kossuth és az inkompatibilitást hirdető Kossuth között különbséget kell tenni. Nem volt vádlója, itélőbirája ő Kossuth Lajosnak. Hiszen tegnap, mikor felsorolta Kossuth Lajos nagy érdemeit, azt is mondotta, hogy Kossuth Lajos nem is cselekedett máskép. Álláspontjának igazolását nyugodtan bizza a ház és nemzet józan ítéletére.

Bakonyi Samu a negyvennyolcadiki eseményekből mutatja ki, hogy a király egyenesen rákényszerítette Kossuth Lajost az inkompatibilis tanainak felállítására.

Krasznay Ferencz arra kérte a házat, hogy beszédét holnap mondhasa el. Elnök az ülést berekesztette.

LEVELEK.

Székyesi családok Romániában.

Maros-Vásárhely, Okt. 9.

Idehaza fölötté sok a panasz a cselédhiány miatt, a mi magában a Székelyföldön is érezhető. Romániában pedig annyivan belőlük, hogy a hatóságoknak kell gondoskodnia róluk. A Bukaresti Magyar Újság ad hírt legújabbban a következőkről:

„Brailán, mint tudósítunk írja, a bevándorolt munkanélküli székely családok száma annyira elszaporodott, hogy a város önkormányzata ökei s takarítani, felfogni ossza fel, hogy éhen ne haljanak.”

E hír valósága mellett bizonyít az a körülmény is, miről szintén közelebből ér-

tesülünk, hogy a gyimesi határon a munkás és cseléd kinevezési székelyeket a román közegek nem engedik át. Tehát valóság az, hogy foglalkozás nélküli székelyek Romániában fölös számban vannak s hogy ellennük a román hatóságoknak védekezése vált szükségessé.

Idehaza azalatt a s ékely közigazgatási hatóságok, az Emke, Eke, székely kamara, székely társaságok naponként kapnak megkereséseket az ország minden részéből székely munkások és cselédök közvetítésére. Valóságos ostromnak vannak kitéve e testületek a székely nép sorsa iránt melegen érdeklődő hazafias közönség részéről. De egyik sem tehet zemmit, hisz a Székelyföldön néha szintén munkás és cselédhiány van.

Ez a száraz valóság. Gyülesezünk, kongresszusozunk, vitatkozunk, a székely nép érdekében de minderről ez a nép nem tud, hatását nem érzí. A boldogító eszmék, írás és szó áradatában magára van hagyatva. Semkitől nem gyámoltatva, tanácstalanul járja a világot, fut egy darab puliszkáért idegenbe s tőr megáldatást. Mert nincs a ki rávezesse a honi kenyeriszorús forrásaira s megmentse a szegénytől.

A külön székely munkaközvetítő iroda felállítását régóta sürgetjük, mint használnul. Vajjon nem érkezett el annak ideje, hogy a kormány foglalkozzék vele?

Papi értekezlet.

Bonczhida, okt. 9.

A széki ev. ref. egyházmegye papi testülete folyó hó 26-án (vasárnap) d. e. 10 órákor kezdve ünnepélyes isteni tisztelettel kapcsolatosan Bonczhidán papi értekezletet tart, mely alkalommal a község intelligens közönsége este az ev. ref. egyház javára jótékonykedő tánc mulatságot rendez az állami iskola földszinti szép és tágas tantermében és mellék helyiségeiben, melyre a meghívók nemsokára expediatni fognak.

Gr. Majláth püspök bérma-utja.

Deás, okt. 9.

Gr. Majláth G. Károly püspök október 4-én érkezett Bethlenből Dérsre László Polikárp provinciális, Bárány L. főesperes és Kospasz K. püspöki titkár kíséretében. — A pályaúdváron sokan várták a püspököt. Ott volt többek közt br. Rudnyánszky József főrendiházi tag, dr. Torma Miklós alispán, Kozma Dóme aranyismerés pap, a deési róm. kath. hitközség érdemes lelkésze s több előkelő tagja a hitközségnek.

A pályaúdvarról a püspök négyes fogatán hajtattott kíséretével együtt Deásnak. A nagyközség elején díszkapu volt felállítva, nemzeti zászlókkal dusan felékesítve és „Isten hozott” felirattal ellátva. — Alig szűnt meg a mozsárgyűk dörgése, a nagyközség élén Vékonny Ferencz, a deési járás főszolgabírája intézett üdvözlő szavakat a püspökhöz, ki Wiesner Adolf bányagyágyval az első kocsin foglalt helyet. — A község közepén a bányászok díszkapuja volt felállítva, a hol Wiesner bányagyagy mondotta az üdvözlő beszéet. A plebánia előtt Kovács Gyárfás lelkész és Pap Máté gör. kath. lelkész fogadta a püspököt s azután a templomba vonultak, hol a püspök szívrőlátó egyházi beszédet mondott. Október 5-én 114 növendő közt osztotta ki a bérmlás szentségét. Az ünnepélyes aktus előtt Kovács Gyárfás plebános, ismert történetíró magas szárnyalású beszédet mondott. Majláth püspököt bérma-utjában a lakosság lelkes tüntetéssel üdvözölte. Így volt ez Deásnak is, a hol a déli órákban számos küldöttséget fogadott

ót hatalomhoz segítette a melyet ő hatalmassá tett. Az ő alakja mindenkor tanúsága marad a magyar nép asszimiláló erejének, de egyszersmint intő példája lehet, hogy az igazi hazafias kötettség a nyelvben, lélekben magyarrá váln, hogy az igazi nemzeti-ségi politika a beolvaszás és beolvasztás.

De Mátyás zsenijének jelentősége igazában azon eszmék műve, melyek őt választották megnyilatkozási eszközül és az ő önző egyéniségét az altruizmus fényébe borították.

Krenner Miklós.

LADY VALE.

Angolból fordította: AMICA.

(Folytatás.)

(28.)

IX.

Előre és hátra nézett és ötven ölnyi távolságra az uton egy kis éles emelkedést látott — rövidet — miután egy hosszú kajsza út következett lefele, a park kapujánál egy éles fordulóval végződött és ha a lovak azzal az örült vágattalál rohannak oda, az a kocsi teljes összetörésével és talán a benne ülők veszedelmes sérülésével kell, hogy végződjék.

Határozata egy pillanat műve volt. Ha a lovakat egy átalában meg lehetett állítani, azt a dombtetőn kellett tenni. Valószínű hogy a felmenetnél, bármily kevéssé, de lassítani fogják a rohanásukat, és Russel ősmerte a saját nagy fizikai erejét, és tudta hogy a domb tetőről a lovak fejéhez ugorva, a föld fekvésétől a legtöbb előnyt nyerhet.

Szaladva indult el, és a domb tetőn volt mielőtt a kocsi a látóhatárra jött. Midőn azt meglátta, összeszorította a fogait, és egy óriás ereje szállt bele. Mert Florencz ült a bakon, egyenesen és szízlárad, a gyeplőket keményen tartva a két kezében, és mellette, mozdulatlanul és némán, lady Vale ült. A hátulsó ülésen nem volt lovász.

TÁRCZA.

Mátyás király.

I.

Nagy és hatalmas egyéniségek hatása nem tűnik el nyomtalanul és sietvi. Az anyag körtorgásának törvénye szerint sem mulhatik el s az egyéniség a természet háztartásában mindenekelőtt anyag. Nem illanhat el észrevétlenül, mert a nagy egyéniség hatalmas eszmék hordozója, képe és eszköze, melynek emlékezte az eszme tovatörjedése alatt párhuzamosan megél. Büntetlenül senki sem dobhatja erőteljes egyéniségét a történelmi múlt és sodrás hullámaiba. A változás, mit előidézik, megmérhető és a számadás végeredménye a tékozló és fukar gongolkozás közt fekvő annyi bírói szem előtt vándorol végig.

Mátyás király emlékezte olyan frissen maradt a mai kor örökségét, mintha a félmúlt század nagy egyéniségeivel együtt küzdött volna ki az aktualitást. Egyénisége erejének és érdekes szövevényének köszönheti ezt egyfelől, mely mint egy részlet a nemzet addig felhalmazódott erőit megemelt duszasztotta meg, azon viharos járáss és hatalmas erejű eszméknek munkálkodása az másfelől, melyek a nemzeti gondolkodás magaságait és mélységeit egyformán izgatják. A Mátyás belső világának minősége, vagyis mértéke is azon eszmék hatalmas rohamai, melyek ő benne egymásra lettek, váltotta meg a hunyadi meggyei ivadéok számára a belépő jögevét a nemzeti emlékezetbe. Mindenféle módon, milyen törvényes változatossággal nyilvánul ez az emlékezet és mégis milyen egyformán természetes és igaz valamennyi! Az ősrégi város pompás szobor műve, tudós emberek finoman simított gondolatai, a hullámzó tömeg idegesen tovaszökellő lelkesülése, ünnepelés és fény nevére épen olyan természetes és igaz nyilvánulás, mint az újság-riport mellett a hazafinak befelé ünneplése, mint a diák ta-

nulmánya megirt bölcsességeken, mint a paraszt száján felhangzó Mátyás szállóige, mint az íróasztal mellett fekete betűkbe öntött fehér fellángolás. Mindenike annak a hatalmas áradatnak, zugásnak, tülekedésnek egy-egy jelzése, melyet a Mátyás óriási individualitása a nemzeti emlékezetbe préselt.

Az elmúlt ember lelkületének igazi mértéke az a néhány adat, melyet századok multával a honfirtásnak majdnem mindenike emleget. Néhány költemény, egy-két szállóige, egy örökéletű adoma, több disztó jelző a hatalmas egyéniséget jobban magyarázza, mint az essayk tömege, vagy a modern történetírás kötet-óriásai. A Kossuth-nóta századok multával is egy szónok és forradalmár jelentőségének igaz mértéke marad. Ugocsa non coronat fenntartja e meggye nevét még akkor is, midőn csak a történetíró fogja papírra vetni. A László király nevét a régi kor adomái, a monádák jobban őrzik, mint a történeti tankönyvek.

A „szent” jelző többet mond István királyról, mint a magyar historikusok együtt véve. A „közös” nemzet, „mindenki” magyar munkái ezek. Már most elképzelhetjük, hogy milyen duzzadt egyéniség, hatalmas erőmutató lehetett Mátyás, ha az ő emlékeztet költemény, szállóige, adoma, disztó jelző együtt és egyre-másra ápolja, őrzí. A vegyesházi királyok korának mindössze néhány fennmaradt költeménye közül kettő szól Mátyásról. Az az ének, a mit a pesti gyermekek énekeltek Mátyás megválasztásakor és az Emléklad Mátyás király halálára ma olyan emlékek, mint 400 év múlva a Kossuth-nóta lesz: tanúságok arról, hogy mily személyiségek illehtek a népet költésre. A századosok emlegetés mit sem koptatott annak a fájdalmas felsőhajtásnak nagyszerűségén és igazságán: meghalt Mátyás király, oda az igazság — emlegeti, hirdeti keservében a magyar ma is. A gömböri anekdota a megizasztott nagy urakról maiglan kedves a gyermekszobában és a parasztház gerendái alatt. A „hollós”, az „igazságos” jelző fogalmak akkor is megvillannak öntu-

datunkban, midőn az ajkunk csak pusztán ojtí ki Mátyás nevét, sok magyarról idő multával csak annyit tud az emlékezet, hogy „szent”, hogy „legnagyobb”, hogy „legbőlcsebb” volt, Mátyás királyról ötször annyit tart fen a jelző, adoma és szálló-ige, mint a ki a nemzeti érdeklődés nagyobb hányadát érdemli a többinél.

Csak a körül forog az egész nép emlékezte, a ki egykor maga körül forgatta a népet. Az tudja az emlékezeti erő lekötni, ki maga is nagyon erős volt. A nép mint tömeg mindig kifomrált és érdekes egyéniség, azért rá hatással csak óriás, egyéniségek lehetnek, kik a maguk nagyságával történelmileg nagygyrá teszik a népet, s ki magasolónak jutalmuk a nép — mert mindig érzí, hogy mikor él epochális időszakot — az emlékezet bőségét, frissességét és általánosságát adja. Azért egy olyan emlékeztető történelmi hőst, mint a minő Mátyás volt, pusztán a nép emlékeztetésére támaszkodva is nagynak lehet mondani.

Mátyás azonban mindenképen a nagyságot leheh. Az óriások bizonyos mértékig elenyészenek. A ki vizsgálja őket, lelkesültség nélkül, nagyon erősen felhangolt ítéltelet boncolja őket. És mentől élesebben nyul a nagy individumhoz, mentől jobban kidomborítja lényegük ellenszenves alkotó elemét, annál inkább megvilágítja bennük a nagyságot. A belső világ nagyon erős felépítése beleütözik sok mindenbe, a mi kedves és rokonszenves és mégis ez az utközés az a pont, a hol a rendkívüliség, a hatalmas erő, a nagyság kezdődik. Mátyás nem nélkülözi e vonásokat.

A történelem a kritika megállapíthat, a hogy a család, melyből származott, idegen eredetű és határozott czállal tört a magyar királyi trónra. A balkán ágyék, a melyből Mátyás eredt, a Hunyadi család szenvedélyes nagyragyványa, melynek a török-irtás egyik taktikai eszköze, a csaknem az octroy színezetű király választás olyan jelenségek, melyek nem keltenek rokonszenvet. Erőszakos, alkotmány ellenes, néha

és magánkiallakásokat adott szállásán, a plebánia épületében.

Délután 1 órakor Wiesner Adolf bányanagy a püspök tiszteletére fényes ebédet adott, melyen a püspök és kíséretén kívül Déry Zoltán főispán, Br. Rudnyánszky főgondnok, Dr. Torma Miklós alispán, a bányahivatal tisztikara, az egyházi és községi előjárósági tagjai vettek részt. Ebéd alatt a házigazda köszöntötte fel szellemesen a püspököt, ki viszonzásul a jelenlévőket életette. Az ebéd a legjobb hangulatban folyt le s úgy a püspök, mint a nagy társaság igen jól találta magát a bányanagy vendégszerető ura házában.

Másnap reggel a püspök B.-Váralja felé folytatta bérutját.

Szerencsétlenség a szüreten.

Agyonlőtték a háziasszonyt.

Szegedről írják:

Megrendítő szerencsétlenség történt hétfőn délen a monostori szőlőkben. Surányi Gyula földirtókos szőlőjében hétfőn kezdtek meg a szüretet, amelyre még vasárnap délután a gazda is elment családjával és néhány meghívott vendégével.

Hétfőn reggel a szüretet megkezdtek, a vendégek pedig elmentek vadászni. A háziasszony úgy rendelkezett, hogy az ebéd egy órákor lesz; a vadászni induló vendégeket tehát megkérte, hogy ebédre visszatérjenek. A vendégek vissza is értek még jóval ebéd előtt s fegyvereiket felaggatták a nyári lak előtt a terezsón.

Mialatt az ebédre vártak, a társaság a vadászat eredményéről és a fegyverekről beszélgetett. A háziasszony testvére, Petrovay Sándor, a ki szintén földirtókos, a saját fegyverével csekedett, amit pár hét előtt hozottott külföldről. Néhányan kíváncsiak voltak a fegyverre s Petrovay meg is mutatta.

Alig hogy a fegyvert kezébe vette s a ravaszt felhúzta, hogy a szerkezetet mutogassa, a ravasz elcsattant. Petrovai elfeledte kivenni a töltényt a fegyverből a vadászat után s mikor a fegyver elsült, a háziasszony éppen előttük haladt el, akit a kilőtt sereték nyakán és halántékán találtak és rögtön halálra okoztak.

A véletlen eset iszonyu rémületet idézett elő: Petrovay annyira megrémült, hogy maga ellen akarta fordítani a fegyvert, de a jelenvöltek kicsavarták azt a kezéből. A szerencsétlenül járt urasszony holttestét azonnal beszállították Monostorra. Petrovay Sándor pedig, nehogy öngyilkosságát kövessen el, a vizsgálóbíró megérkezéseig őrizet alá vették.

Primadonnák pöre.

Székelly Irén és Somogyi Károly szinigazgató.

Bölny József és Perényi Margit.

Említtük mi is annak idején, hogy Székely Irén, a kolozsvári színház primadonnája, a nagyváradi szinigazgató, Somogyi Károly társulatát kivált. Otthagytta az igazgatót és Szegedre szerződött, mielőtt a nagyváradi szerződése lejárt volna.

Mivel a megkísérelt egyezkedések eredményre nem vezettek, Somogyi Károly bepörölt a primadonnát szerződésességért 5000 korona kötbérszög erejéig.

A pör dr. Fodor Gyula tette folyamatba a nagyváradi kir. járásbírószá előtt Székely Irén ellen, kinek képviseletében dr. Mihály Lajos ügyvéd jelen meg a tárgyaláson, hol megbízója nevében pörgató kifogással élt a kereset ellen.

A járásbírószá a szegedi primadonna kifogásának helyét adott, mert a szerződésben nem 5000 korona kötbér, hanem 5000 korona kártérítési összeg köttetett ki, továbbá mivel a szerződés nem felel meg a perrendtartásban körülírt követelményeknek, mert alperes azt nem két

— Leugrott a hitvány hogy magát megmentse? — Sziszegte Russel a fogai között.

— És ekkor nem volt ideje egyébre gondolni, kivéve hogy, a Madlaj fejtét meg kell ragadni és azt tartani minden áron, miután a másik ló megbízható volt, habár e pillanatban társának a vad dühö elragadta.

A kocsi közeledett. Russel azt gondolta hogy, a Florence hangját hallja, de nem volt bizonyos róla. Most közel voltak a dombhoz. Florence keményen tartotta a gyeplőket, arca halavány volt és határozott. Ennyit látott Russel és aztán egy kiáltással — arra számítva és azt remélve hogy, az megijeszti a lovakat — Madcapra vetette magát, megfogva a zabóját és határozottan a fején csúgva, amár, a patkók zajával és a lady Vale rémület kiáltásával a fölében, gyanítani sem tudta hogy mi történt. — Azt tudta, hogy fogása a zablón soha sem gyengült — hogy, amár a ló tovább hurcolta félig szaladva, félig vitetve, rázkódásokat, zúzózkodásokat szenvedve, soha sem engedte el a zablót és végre a lassulás érzete következett, és az a tudat, hogy a küzdelem bevégeződik. A következő pillanatban a kocsi megállt és Russel kalap nélkül porosan, lihogva állott a gözögő Madcap mellett, aki úgy látszott hogy gazdájára ösmert, és megjuhászta dugta orrát a Russel kezébe.

— Oh, Sir Russel, nincs megsejtélve? Lady Vale kérdezte. Ő leszállt a kocsirol és a másik ló fejéhez ment.

Russel rá nézett és mosolygott, de az az ajkai merevek voltak, és pár pillanattal nem tudták az általa formált szavakat kimondani. Az erős küzdelem kiverte a lélegzetet belőle.

— Meg van sérülve? — kiáltá lady Vale aggályosan.

De Russel ismét rázta a fejét és végre nagy erőfeszítéssel tudott parancsolni a hangjának.

tanu előtt írta alá. A járásbírószá ez alapon megszüntető határozatot hozott.

Somogyi Károly jogi képviselője a járásbírószá határozata ellen felfolyamodással élt a törvényszékhez és mint értesült, a törvényszék az első bíróság végzését megváltoztatta, az alperes által emelt pörgató kifogást elvetette és a járásbírószágot a pör érdemi tárgyalására utasította.

Az érdekes pörben, mely annak idején jogászörökben élénk vita tárgyát képezte a járásbírószá már e hó 27-én kitűzte a tárgyalást.

Perényi Margitot, Bölny József, a Kolozsvári Nemzeti Színház volt intendánsa pörölte be.

Perényi Margit a kolozsvári színházulat fényes operett személyzetének volt egyik főerőssége s mint ilyen a nagyváradi község osztatlan szüretét is bírta. 1899. nyarán történt, az utolsó nagyváradi szezon elején, hogy Perényi ott hagyta Nagyváradot. Távozását egy levélben jelentette be Bölny intendánsnak, Távozott pedig azért, mert azt vette észre hogy a színház vezetősége részéről tervszerű hajszá folyik ellene.

A szüretet nélkül maradt Bölny elsőben is a Színházgyesülethez fordult, kérve, hogy a szerződéses primadonna az egyetből ki- zárással. A Színházgyesület tanácsa el is ítélte a kis primadonnát, ő azonban a közgyűlés elé apellált s ez fényes elgőtelt adott neki, amennyiben megsemmisítette a tanács ítéletét.

Most Bölny a polgári bíróság elé terelte az ügyet. Gazdái Manó ügyvéd újján kereset indított ellene a kolozsvári törvényszék előtt 4000 korona vinikulum megfizetése iránt.

A pörben Perényi Margitot dr. Várad Zsigmond ügyvéd képviselte, aki perirataiban kimutatta, hogy felét a színház vezetősége rákényszerítette arra, hogy a szerződést megszegje. A törvényszék ez ügyben a következő tanakat hallgatta ki: dr. Dési Géza, Fehér Dezső, Pásztor Bertalan, Folinusz Aurél, K. Árpási Kata, Laczko Aranka és Heltai Nándor.

A védekezésnek sikere is lett, mert sz ítélet, mely elutasítja Bölny József felperest a keresetével és mintegy 210 K. perköltés megfizetésében marasztalja.

Egyleti élet.

Meghívó. Az „Erdélyi Gazdasági Egylet” igazgató-választmány 1902. évi október hó 14-én, (kedden) d. u. 3 órákor — Petőfi-utca 7. szám alatti helyiségében — ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

Mátyás a tótok között.

Írta:

Fülei Sz. Lajos.

Az elmúlt századok mohosult sírjai mellett virraszt a nemzeti Geniusz.

Szép szelid alakján a fátyolt meglebentí a sóhajok szellője.

És száll az ének szájáról, szájára...

Az ősi hagyományok, a regék, a mondák virágos útján megjelennek a régi dicsőség fényébe öltözött hősök.

Itt látnak téged is Hunyadi Mátyás, Magyarország dicsősége, Kolozsvár legnagyobb büszkesége! Ez a város a te századokra kiháló emlékednek ringató bölcsője...

„Szilágyi Erzsébet, Hollás Mátyás anyja, Ott ül az ablaknál, bölcsőjét ringatja. Mintha a dicső mult új jelenre válnék, Hős Hunyadot látom itt, hol háza áll még; S mintha újra minden... te is ősz Kolozsvár, Mintha te is újra az a régi volnál!”

Boldog város! Falaid között láthatad Hollás Mátyást — még mint gyermeket, ki- ről egy régi könyvből olvastam, mint efféle iskolás legényke bandukolt utcáidon. Naponként az „Óváról” jött; utána egy huszár, könyveket vitt a kis Mátyás után.

Ekkor épült a piaci nagy templom. A gyermek sokszor elmélázott az építők nagy sokaságán, élénk zaján. Bizonyára sonkise

— Nem, nem — nem vagyok megsejtélve — csak a lélegzetem állott meg egy pillanattal!

— Egyikőjüknek sincsen baja?

Russel egyik arcáról a másikra nézett és meg volt nyugtatva attól amit látott. Mind a két asszony halavány volt, de az ijedségen kívül semmi bajuk sem történt. Még a kocsi és a szerszámok sem szenvedtek. A lovak a széles és szerencsére üres uton kapták el a kocsit; tehát nem volt összeüt- közés, semmi szerencsétlenség.

— Megengedi, hogy én vigyem haza? — kérde Russel mosolygva. Azt gondolom, hogy a Stafford kisasszony karjai fáradtak és fájnak.

— En a gyalog uton megyek — mondá lady Vale — de ha ön szives lesz Florencet haza vinni, nagyon hálás lennék. A lovász későre fog ide érkezni és nem szeretném, hogy Florencet egy hosszasan várakozzék. Madcap még mindig konok.

Russel felült a bakra és átvette a gyeplőket.

— Nem kíván inkább gyalog menni? — kérde Florencetől.

— Nem — volt a bátor válasz. Ugy érezném magamat, mintha megletem volna verve. Mindvégig mögöttem akarok lenni, am- bár félek, hogy önmagát iga — és Mad- capot nem szabad megtartanunk.

— Hogy történt ez a baj?

— Egy olyan farm előtt mentünk el, ahol csépeltek. És ez olyasmí, a mi Rolan- dot mindig megijeszti egy kisse, tehát a lo- vász leugrott, hogy a fejükhöz menjem, mid- ön Madcap egy pillanattal figyelmeztetés nélkül megbokrosodott és Roland követte a példáját. A lovász ugyan csak szaladt, hogy bennünket utol érjen — nem az ő hibája volt — de természetesen, hogy hátramaradt és mi a két eszevesztettten vágatott állattal egye- dül maradtunk. Szerencsére az ut tiszta volt és a görbüléseknél tudtam őket kormányozni. Ennek a meredek lejtőnek a gondolata és a bizonyosság, hogy a kapunál be próbálnak

gondolta még akkor, hogy a templomot ez a gyermek, mint király, fogja bevégezni...

I.

Mátyás gyermekévének Kolozsvár és Vajda-Hunyad volt kedves tanyája. Sajátá- gos, hogy e nagy király serdülő ifjúságát a népmonda még az ország szélére húzódo Nyitra vármegye szerény, jóérzésű tótnépe között is szerepelteti.

Ott járt valamikor az ifju Hunyadi Má- tyás. Talán éppen a megye észak felé hu- zódó nagy és termékeny völgyében, mely- nek keretében a Tátra láncolatához tartozó hegyek kéklének.

Ment, mendegélt Mátyás a verőfényes szép napon. Erdő és vizzugás, madárének vig muzsikája ringatta az ábrándokba me- rült, ifju magyar levente koblét...

Az utcséli fenyőfa aljában megpihent. Nem messze egy tótparasztszántotta föld- jét, kinek nótázó kedve — úgy látszik — Mátyást is kedvre hangolta:

— Hogy megy a munka, atyafi?

— Dobre sin moj, ako vidis! Jól, fiam, a mint láthatod. Csak az a német vagy tó- rök ne arassa le a gyümölcsöt.

— Bizzál, atyafi, a szebb jövőben! Hi- szem, hogy szerencsésebb férfiak jönnek majd a királyi trónra, hogy ezt a szegény hazát boldogítsák.

— Adjá Isten, felelt a jámbor földmi- ves, de én azt mondom, hogy az lesz nem- sokára a magyar király, a ki vasasztalon eszik.

Mátyásnak se kellett több. Megfogta a parasztszékét, megfordította és fényesen ragyogó ekvasárral szalonját megetté.

A tó jóízűen nevetett Mátyás tréfáján s mindegyre azt hajtogatta:

— Bahm je setko možno! Az Isten azt is megteheti...

II.

Egy másik népmonda ismét a tótok erdősokszorúta szép vidékén hordozza Má- tyás népszerű alakját.

Ment, mendegélt a verőfényes szép na- pon. Erdő és vizzugás, madárének vig mu- zsikája ringatta az ábrándokba merült ifju magyar levente koblét...

Hosszas bolyongás után egy erdő szé- lén fakadt forrás közelében pihent meg s a forrás vizéből szomját oltotta.

Lassanként aztán elnyomta az álom. Édes szendregésbe merült. Álmában a lelke talán ott járt a szamosparti ósváros falai között, vagy valahol a Zalas víz tőjén, melynek színe tündéres fényben tükrözi vissza Vajda-Hunyad képét...

Álmában úgy tetszett, mintha angyal szállott volna le az égből, koronát hozva magával. Fehéher, csillogó szárnyát az alvó levente feje fölött kiterjesztette, meg-meg- lebbentette, hogy álmát hűs szellővel edessé tegye.

Mátyás eközben felrezzent, szent Ist- ván koronája felé csapott és eire a korona korezzetje megröbült.

A nép képzőldése innen magyarázza meg a szent korona keresztjének elhajlását. És — száll az ének szájáról, szájára...

SZÍNHÁZ.

Szevillai borbély. A kezdők elfo- gultságával kezdett Rossini melódiaiba teg- nap este egy gyakorló koloratur-énekos, a termetes kicsiny Garzó Adél kisasszony. S a mint szárnyalt szög csengésű, színes, üde hangja, s sugzott fel utána a szépszámu

rontani, volt az a mi igazán megijesztett. Szándékomban volt Aurát reá bérni, hogy másszon át a hátulsó ülésbe és csuszszék le- ha tud és a lovakat a kapu előtt a forduló- tól távol tartva az országútra akartam te- relni. De tudtam, hogy az nehéz kísérlet lenne. Roland egy kicsit engedelmeskedett, de Madcappal nem bírtam. Sir Russel, őn ma valószínűleg két életet mentett meg. Bizo- nyos róla, hogy nincs megsejtélve?

— Lehet, hogy holnap egy kisse me- rev leszek, de az semmi — volt a mosolyogva adott válasz. Stafford kisasszony nem akar inkább leszállani és gyalog menni? — Mad- cap még nem csendesedett le és ismét elkapja a kocsit, ha szeret teheti. Nézzem a fillére.

— Nem gondolom, hogy önnel esélye legyen arra — mondá Florence. — En nem félek. Nem akarom önt egyedül hagyni.

Russel nem szólott többet. Valóban, alig tette volna azt; az volt minden amit tenni tudott, hogy a gyeplőket tartsa és a kiáltást vissza fogja, midőn az dics fájdalom átnyíllalott rajta. Összeszorította a fogait és keményebben fogta a gyeplőket, mert amint a kapun átmentek érezte, hogy Madcap huzta a zabóját és tudta, hogy ha ő egy szikrát enged, ismét a foga közé veszi.

— De vajon ő meddig tudja ezt a gyötrelmet kiállni mely minden pillanatban növekedett? Eles nyílallást érzett, midőn a kocsi rá felült, de semmit sem gondolt vele. Midőn hajítani kezdett fájdalmat érzett az oldalában, de nem vette azt számba. Azon- ba most, azzal a fizikai erőfeszítéssel amit tennie kellett, hogy a lovakat féken tartsa, tudtára jött, hogy valami baj van és ekkor iszonyu fájdalom fogta el és az minden pil- lanatban növekedett, míg végre alig tudta az előtte levő fehér utat látni és minden pil- lanatban attól félt, nehogy a gyeplők ki- csuszának az ujjai között és Florencet ismét e szálaj állattal kényévre hagyja, melynek hó- bortjai már ma szinte tragédiát okoztak.

De Russellnek vas akarata volt és nem engedte magát legyőzni. Meddig fog a zöld

park tisztássain keresztül kanyargó ut tar- tani? Volt-e az valaka félenyire ily hosszú? A belső kapu soha sem jön a szemhatáruk- ba? — Igen — már látja és az ismerős be- járatnak a látása csendesítő hatással volt a lovakra.

Roland saját magát il lecsendesült és ez Madcapot is fűkezte, ámbár még mindig fe- szítette a zabóját és a két fillét hátra tar- totta.

Ugy látszott, hogy a veszély híre el- jutott az apátságba. Talán az elkapott kocsi láta valaki. Cselédek forgolódtak és a főlo- vász az udvaron volt és úgy látszott, hogy rémülve szaladt oda az istállóból.

Midőn a kocsi szerencsésen bement a kapun, a megkönnyebbülés zaja hallzott és Russel érezte a gyeplőket erőltlen megbénult ujjai között kicsapni éppen, midőn a lovak erős kezekkel a fejüknél megállították.

Florencek a figyelmét az utóbbi per- cekben Madcapnak az a szemmel látható kívánsága foglalta el, hogy gonoszágát is- méltelje és megkönnyebbüléssel kiáltott fel, midőn a földre ugrott.

— En nem tudtam volna őket tartani! mondá, amit Russel lassan követte.

— Russellnek a por lepte ruhái több helyen el voltak szaggatva és Florence nem volt meglepetve, midőn az ifju azt mondá —

— Ha megengedi a szobámba megyek. Szemsértő látvány vagyok!

— Volt valami a hangjában a mi a leány előtt feltűnt és aggályosan kiáltá —

— Főlek, hogy ön súlyosabban meg van sérülve, mint a hogy gondolja!

— Csak rázkódás — válaszolt és sem- mi egyéb! Egy fűrdésre van szükségem és az helyre fog hozni.

közönség lelkesítő tapsvihara — mind bá- rabba, könnyebb, otthonosabb mozgásu- váit a deszkákon, melyen — tegnapi de- but-je után itélve — bizonyára sok siker és babérg fog osztályrészülni jutni. Hangja bár gondosan iskolázott, de még rászorult, kü- lönböző és nagyarányu gyakorlatok próba- tüzére, hogy mind tömörebbé, intenzívebb csengésűvé, elevebb hajlékonyságúvá és még gazdagabb színezetűvé váljon. Játéka itt-ott merev az iskola sablonjaitól, de me- nyílvánult már tegnap este készsége, hogy teljesen kifejtőzhetik ezeknek béklyóiból. A kisasszony pedig batoritást, biztatást meri- tetett azokból a tapsokból, melyek tegnap szokatlanul melegek, zajosak és szimpatiku- sak valának.

Az előadás egyebekben is nagyon jó volt. Kassai, Dezséri, Vécsei, Váradiné sűrű derűséget keltettek. Hunfi nagy animóval énekelte és még nagyobb modorossággal járt-kelt a színpadon. (f.)

A kalotaszegi fodorvászon újabb vívmánya.

Régi vágyam, s törekvéseim fő-fő célja, hogy a kalotaszegi fodorvásznat meg tud- jam érteni, mert ebben van e nép jövője: mert ez egy utánozhatatlan remek eredeti- sége Kalotaszeg vidékének. És ime most erős segítséget kaptam egy nagy művelt- ségű szép szerb leányban, egy lelkes jó ma- gyar tanítónőben. Ez az uri szerb leány ta- valy erre utazva, betért hozzám: látta az igazi varottásokat és bevitte az iskolájába. Nagy számú növendékével mind csak fodor- vászra varratott, míg egyszer arról érte- sitett, hogy a „bevert” vászonra pompásan lehet festeni gobelineket. A bevert, az az már megfordított vászonra, hogy lehessen festeni? Erre egy okos levélben megmagya- rázta, hogy a vászon magába szívja a va- lódi gobelin festéket és minden egyes szála kiemelkedve fodrosan látszik, s ha kívánom küld nekem mintát.

Kértem, hogy küldjön most a Mátyás király ünnepére, hadd mutassuk be ahhoz értelem. Elsősorban a nagy szőnyegismerő, nagy mesternek, Fadrusznak. És küldött. És az a két remek darab meg a szép szerb- leány levele beszélt. A fodorvászonra festett gobelin ki lesz állítva a „Tamási Tamás és fia” üzletében, hol már eddig is nagy buzgalommal terjesztették a kalotaszegi va- rottásokat. Most már a Hunyadiak varrottas holli között méltó helyet foglal el az ér- dekes festett fodorvászon. A levél pedig szől ekképpen:

Nagyon örvendek, hogy hivatott kezek ál- tal jutnak a fodorvászon festések nyilvánosság elé, s a mi fő a leghivatottabb helyen: a Má- tyás király szülővárosában.

Nem lett volna helyes, ha éppen ezek a munkák idegen helyen lettek volna bemutatva. Ugyebár igazam volt? Nem hinné az em- ber, hogy ez festve van. És én erre a felfe- dezésemre igazán büszke vagyok. A híres go- belinek tanulmányozása — melyekhez Rafael és Rubens készítették terveket — vezetett erre a gondolatra. De nekünk nincs szükse- günk idegen mintákra; vannak — hála Isten — eredeti magyar mintáink, magam is azok- ból terveztem.

A fodorvászon tartósságával, kitart a szí- nek tartóssága, mert valódiak, csak mosni nem lehet, de vegyileg takarítani, igen. Szóval a vászon alkalmas és így minden izlést kilehet elégteleni. Azért szívóllt oltajom, hogy Kalota- szeg magyar népének hasznára váljon ezen találmányom.

Pozdn Jolán.

Ehhez több szó nem kell, beszél ez az érdekes találmány magáért.

Gyarmathy Zsigándé.

— Nem, nem — nem vagyok megsejtélve — csak a lélegzetem állott meg egy pillanattal!

— Egyikőjüknek sincsen baja?

Russel egyik arcáról a másikra nézett és meg volt nyugtatva attól amit látott. Mind a két asszony halavány volt, de az ijedségen kívül semmi bajuk sem történt. Még a kocsi és a szerszámok sem szenvedtek. A lovak a széles és szerencsére üres uton kapták el a kocsit; tehát nem volt összeüt- közés, semmi szerencsétlenség.

— Megengedi, hogy én vigyem haza? — kérde Russel mosolygva. Azt gondolom, hogy a Stafford kisasszony karjai fáradtak és fájnak.

— En a gyalog uton megyek — mondá lady Vale — de ha ön szives lesz Florencet haza vinni, nagyon hálás lennék. A lovász későre fog ide érkezni és nem szeretném, hogy Florencet egy hosszasan várakozzék. Madcap még mindig konok.

Russel felült a bakra és átvette a gyeplőket.

— Nem kíván inkább gyalog menni? — kérde Florencetől.

— Nem — volt a bátor válasz. Ugy érezném magamat, mintha megletem volna verve. Mindvégig mögöttem akarok lenni, am- bár félek, hogy önmagát iga — és Mad- capot nem szabad megtartanunk.

— Hogy történt ez a baj?

— Egy olyan farm előtt mentünk el, ahol csépeltek. És ez olyasmí, a mi Rolan- dot mindig megijeszti egy kisse, tehát a lo- vász leugrott, hogy a fejükhöz menjem, mid- ön Madcap egy pillanattal figyelmeztetés nélkül megbokrosodott és Roland követte a példáját. A lovász ugyan csak szaladt, hogy bennünket utol érjen — nem az ő hibája volt — de természetesen, hogy hátramaradt és mi a két eszevesztettten vágatott állattal egye- dül maradtunk. Szerencsére az ut tiszta volt és a görbüléseknél tudtam őket kormányozni. Ennek a meredek lejtőnek a gondolata és a bizonyosság, hogy a kapunál be próbálnak

— Nem, nem — nem vagyok megsejtélve — csak a lélegzetem állott meg egy pillanattal!

— Egyikőjüknek sincsen baja?

Russel egyik arcáról a másikra nézett és meg volt nyugtatva attól amit látott. Mind a két asszony halavány volt, de az ijedségen kívül semmi bajuk sem történt. Még a kocsi és a szerszámok sem szenvedtek. A lovak a széles és szerencsére üres uton kapták el a kocsit; tehát nem volt összeüt- közés, semmi szerencsétlenség.

— Megengedi, hogy én vigyem haza? — kérde Russel mosolygva. Azt gondolom, hogy a Stafford kisasszony karjai fáradtak és fájnak.

— En a gyalog uton megyek — mondá lady Vale — de ha ön szives lesz Florencet haza vinni, nagyon hálás lennék. A lovász későre fog ide érkezni és nem szeretném, hogy Florencet egy hosszasan várakozzék. Madcap még mindig konok.

Russel felült a bakra és átvette a gyeplőket.

— Nem kíván inkább gyalog menni? — kérde Florencetől.

— Nem — volt a bátor válasz. Ugy érezném magamat, mintha megletem volna verve. Mindvégig mögöttem akarok lenni, am- bár félek, hogy önmagát iga — és Mad- capot nem szabad megtartanunk.

— Hogy történt ez a baj?

— Egy olyan farm előtt mentünk el, ahol csépeltek. És ez olyasmí, a mi Rolan- dot mindig megijeszti egy kisse, tehát a lo- vász leugrott, hogy a fejükhöz menjem, mid- ön Madcap egy pillanattal figyelmeztetés nélkül megbokrosodott és Roland követte a példáját. A lovász ugyan csak szaladt, hogy bennünket ut

küldött Kossuth Lajoshoz. Turini utamban, Bécsben, a Sacher-vendéglőben találkoztam Széll Kálmánnal, a volt pénzügyminiszterrel, akit mint valóságos belső titkos tanácsost szólított akkor Bécsbe a király.

Beszélgétek közben elmondta Széll Kálmán, mikép nyilatkozott előttem a szent öreg az összeférhetlenségi elméletéről. Megmondta, hogy habár magára nézve már történelmi szempontból is fentartja azt az elméletet, de nemzetének és a függetlenségi pártnak nem ajánlja annak fentartását. Ellenben ajánlja, hogy a nemzet és a király egymással összhangban boldoguljanak, tegye a király boldoggá a nemzetet.

Megmutattam Széll Kálmánnak azt a levelet is, melyet Kossuth Lajos hozzám intézett és amelyben a szent öreg a nemzetnek és a királynak egységét, kibékülését és a 48-as törvények alapján való kormányzását áhítja.

Széll Kálmán meglepetve olvasta azt a levelet és arra kért, hogy adjam át neki, mert megakarja mutatni a felsőnek is. Nagy szolgálattal tesztek az átengedéssel — ugymond — neki is, a nemzetnek is. Az utóbbi hivatkozás hatott redm. A levelet átengedtem. Nehány nap múlva visszakaptam. S Széll Kálmán azzal a megjegyzéssel adta vissza a levelet nekem, hogy a királynak megmutatta. Fel kell tennem, hogy Széll Kálmán igazat mondott.

Azt a nevezetes levelet azóta átengedtem a hajdusdobozoszlói levélárnak, amelyben a mai napig őrzik. Egy másik levele Kossuth Lajosnak itt van nálam, amelyben szintén a nemzetnek és a királynak kibékülését ajánlja, hangoztatja és üdvösnek mondja.

— **A Mátyás ünnep és kereskedők.** Hazafias érzelmű kereskedők a Mátyás ünnep alkalmával sem tagadják meg régi tisztes multjukat. A károsi hatóság saját elhatározásból jónak látta sürgős felterjesztésben kérni a kereskedelmi minisztert, hogy okt. 12-én, tekintettel a nagy idegen forgalomra, a vendégek és a helyi üzletek kölcsönös érdekeire, a vasárnapi munkaszünetet kivételesen oldja fel és szabadsíta fel a munkát délután is. A miniszter a kérést teljesítette, megengedve, hogy az adás-vevés a vasárnapon korlátozatlan legyen. Kereskedők azonban úgy érznek, hogy ok is a magyar nemzet tagjai, a nemzeti ünnepben maguk és személyzetük részt kívánnak venni, ezért elhatározták, hogy a város által részükre — megkérdésük nélkül — kieszközölt előnnyel nem kívánnak élni, hanem együtt ünnepelnek, együtt éreznek a nemzettel, ennek külső jeleit üzleteiket egész vasárnapon át zárva tartják. Ez elhatározások megtartására aláírási ívben kötelezték magukat.

Jó lesz tehát, ha a közönség szükségletét még szombatban beszerzi, mert vasárnap nem lesz reá alkalma. Részünkről csak örömmel és büszkeséggel üdvözlőjük kereskedőink e hazafias megalakítását.

— **A dalegyletek főpróbája.** A kolozsvári dalkör, a polgári dalegylet, a kereskedő ifjak dalegylete, a vasuti dalkör, a közműves dalegylet, az ált. munkás segélyő egy-let dalegylete, a honvéd zenekar közreműködésével ma este főpróbát tartanak a tornavivó épület udvarán. Mintegy kettő száz énekes és 40 zenész fog közreműködni.

Szombaton este fognak azután énekelni és pedig a városháza előtt énekelni a Magyar Király indulót Huber Károlytól zenekar kísérettel. Azután ugyancsak Huber K.-tól magyar népdal egyveleget. Ebben vannak: Lehullott a regző nyárfa... Ezer esztendeje annak... Fáj a szívem... és Szőke, legény, piros barna a leány. Végül takaródó: előadja az egyesült dalegylet a honvéd zenekarral.

Vasárnap, a leleplezés alkalmával énekelik a Szózatot, a Hymnuszt, Cantate Mátyásról. Irta Szőlősy Attila.

— **A kolozsvári pályaudvar megnyitása.** A sző szoros értelmében pazar fény ömlött el tegnap a vasuti pályaház épületein a megnyitási alkalmával. Kétszázhusz darab egyenként hetven gyertya fényű lámpa terjesztett nappali világosságot a hatalmas épület helyiségeiben. Tegnap este 6 órakor volt a megnyitás. Jelen volt Schandl Mihály főfelügyelő üzletvezető Herczeg Lajos felügyelő, aki a kényelmes berendezett szép épület építését, beosztását tervezte s a kinek köszönhető, hogy e nagy épület, az építési vállalkozó hirtelen halála és egyéb nagy akadályok miatt a mostani országos nemzeti ünnepre elkészülhetett. Ott volt a megnyitásnál Melitskó Frigyes felügyelő, Fialai Henrik állami mérnök Budapestről és az üzletvezetőség és az állomási tisztikarából többen. A csarnok, a hol a pénztárak vannak, igen szép és tágas. Jobbról a III. osztályu terem van balról az I. és II. osztály, valamint az étkező terem. Az étkező terem területe 130 [] méter, 4 csilárón 27 izzó testet ellátott lámpa világítja be. Mellette van egy kisebb étterem is. A pályaudvar külső fedett része tetemesen ki van szélesítve. A világítás itt is nagyon szép. Általában a légszusz gyár, valamint a lámpaárú gyár gyorsan és jól állította ki a csillárokat és szerelte fel a lámpákat. Kár, hogy az izzó testek beszerzésénél a máv. a hazai gyártásra tekintettel nincs. Dacára, hogy a szabadalom lejárt, még is a bécsi gyár budapesti fiókjától rendelnek.

— **A főherceg lakása.** József Alfonz főherceg és kísérete részére a Bánffy palotában berendezendő lakásnak még serényen folyik a munka, a polgármester és neje személyes felügyelete és vezetése mellett. A mai nap folyamán a főherceg hálószobáját és szalonját a jó hírnevéről ismert Podor József bútorgyáros cég teljesen újra alakí-

totta és modern butaival fejedelmi 2 szobát állított elő. Most még csak apró kiegészítések kellenek és a lakás teljesen készen áll a fejedelmi vendég befogadására.

— **Történelmi kiállítás.** Szépen halad előre az ereklje muzeum kiállítása. Mint már említettük, a vértanuk szobája az emeleten már a m. hóban be volt rendezve. Ugyancsak az emeleten van a foglyok erekljeinek s a fogházak képeinek csoportja. A másik szobában a magyar legió s a honvéd egyletek képei vannak elhelyezve. A földszinti egyik teremben a Kossuth kiállítás, a nagy idők férfainak Pantheoná ezret meghaladó képekkel okmányokkal emlékekkel. A képek sokasága miatt a nagyterem falainak egy részét is le foglalták. A hős katonák képei itt is nagy számban vannak.

Mátyás királyról össze gyűjtött emléktárgyak a százat megközelítik. Ujjabban Fadrusz is küldött be egy czimert. Az emlékek között van eredeti okmány életnagyságu mellkép, Hollós czimerek, könyvek, térképek, szobrok képek stb. Főhelyét foglalják el a teremnek. Az átelleni oldal szépen díszített főhelyét a magyar honleányok képei és emlékei töltik be. A bejáratnál szemben a 19 erdélyi fejedelem relief képe látható. Rumbold igazgató, a Viktoria cég hazafias és lelkes vezetője vállalkozott ennek, valamint az előérzések díszítésére. A kiállítás külsőleg is kellemesen hat a nézőre, az elhelyezett ereklje tárgyak szemlélete pedig mély és maradandó benyomást gyakorol minden látogató lelkeire.

— **Dolgozószoza a hírlapírók részére.** Bán Antal posta- és táv. felügyelő a Mátyás király szobor leleplezési ünnepély alkalmával folyó hó 11. 12 és 13-án az itteni posta- és távíráda hivatalnál az újságírók részére egy szobát rendeztetett be, hol a tudósításokat kényelmesen elvégezhetik.

— **Hulla a Szamosban.** Tegnap d. u. 5 óra tájban egy elalált gyermek testét hőmpölyögtették a Szamos hullámai a gypmesteri telep táján. Egy ott posztoló lovasrendőr észre vette és kihúta a partra. A gyermek még élt ugyan, de kevés volt hátra, úgy, hogy mire a mentők kiértek a helyszínre — meghalt már. A gyermeket Serestély Róznának hívják, s Serestély Dániel Szamosköz, utcai lakosnak négy éves leánykája, s a mint a körülményekből sejteni lehet, véletlenségből esett be a Szamosba. A hullát beszállították a törvényszéki bonczitani intézetbe.

— **A joghallgatók ismerkedési estélye.** A joghallgatók tegnap tartották eléggé látogatott ismerkedési estélyüket a New-York szálló emeleti termében. Az egybegyűléte a lehető legjobb hangulatban töltötték az estét. Vigan folyt a poharazgatás, tősztozás, éjlenzés. Gyönyörű, lendületes pohárköszöntőt mondott az ifjuságra Schilling Lajos idei rector magnificus. Ugy tizenegy óra tájban — meghívásra — eljött Fadrusz János, a Mátyás szobor megteremtője is, ki külön ünnepelés központja volt, s a kit lehető legnagyobb lelkesedéssel üdvözölt az ifjuság saját körében. A jól sikerült estélynek éjféli után lön vége.

— **A rendőrség a Mátyás ünnepen.** A kolozsvári rendőrség híres arról, hogy mikor valami rendkívüli dolog történik Kolozsvárt, tapintatlan és durva fellépésével nagyban járul ahhoz, hogy a netalán előforduló rendetlenségek elfajuljanak. Azért e helyen kérjük Beldi Akos gróf főispánt, hogy a legszigorubb büntetés terhe alatt utatisa a rendőrséget, hogy a bekövetkezendő ünnepnapok alatt, a közönséggel szemben a leghumánusabban járjanak el s főleg őrizkedjenek attól, hogyha netalan valaminek kisebb rendzavarás adná elő magát, a lovasrendőrkkel ne rendeztesseken rohamokat a közönség ellen, mert ezáltal csak nagyobb rendetlenséget idéznek elő. S a mi fő, ne féltsék örökké annyira a rendőri tekintélyt, mert a közönség gőgnek veszi s csak azért sem hajlik meg előtte.

— **Az Erdélyi bank és takarékpénztár részvény társaság** október 11-iki rendes igazgató-tanácsulése, a Mátyás szobor leleplezési ünnepre való tekintettel, igazgatósági határozat folytán elhalasztott, s így a legközelebbi igazgató-tanácsulás november hó 11-én fog megtartani.

— **Kereskedőkink ünnepe.** A „kolozsvári kis- és közép kereskedő társulat“ október hó 13-diki zászlóavatási ünnepsége programjával már nagyrészen elkészült és annak sorrendje a következő lesz: 1. Délelőtt 9 órakor a társulat tagjainak gyülekezése a társulat Wesselenyi Miklós-utca 13. sz. a helyiségében. 2. 10 órakor szintén ugyanott gyűlékezése a zászlóánya kíséretét képező 60 főkérúrhás nyoszolyó-lánykákak. 3. Fél-11 órakor ünnepélyes kivonulás a zászlóavatási színhelyére, a Mátyás-terem levő királyszator előtti kordonnal elvont helyre. 4. 11 órakor Hegedűs Sándorné zászlóánya és az avatásra jövő testületek fogadása és elhelyezése. 5. Fél 12 órakor az ünnepség kezdete Csákö Peti zenekara nyitányaival. 6. Kreutzer Lipót kereskedelmiakadémiai tanár avató beszéde. 7. Tompa Kálmán a nemzeti szín- ház tagja elszavalja az alkalomra irt ódáját. 8. Hegedűs Sándorné felavatja a társulat lobogóját. 9. A zászló szögek beverése. 10. Az ünnepély bezárása. Este fél 8 órakor a városi Redut összes termeiben hangversennyel egybekötött zártkörű elit bál rendeztetik. A hangverseny programja a következő lesz: 1. Nyitány. Előadja Csákö Peti zenekara. 2. Operette ária és népdalok. Éneklí Kassai Károlyné. 3. Szavalt. Előadja Somlyai Anna. 4. Liszt Ferenc XIV-ik Rhapsodiája. Czimbalmon előadja Jakobi Emma. 5. Opera ária. Éneklí Hajdu Istvánné. 6. Tetemre hívás. Szavaltja Rosenberger Fánika. 7. Egy elnöki megnyitó beszéd. (Humoreszk.) Irta és előadja Csokonai Vitéz Mihály. 8. Népdalok. Előadja Kassai Károly a nemzeti színház tagja. 9. Mézesbetek. Dialog dr. Gyalui Farkastól. Előadja Somlyai A. és Kassai K. 10. Záró- kul népdalok. Előadja Csákö Peti zenekara. 11. Követőleg kezdetül veszi a táncz. A hangversennyel egybekötött táncgyalomra

személyjegy 2 korona, családijegy 5 korona, családtagjegy 1 korona, ablakjegy egy családra 4 korona, karzatjegy 2 korona, melyek Havas Lázár társulati elnök Wesselenyi Miklós-utcai üzletében előre válthatók a meghívók felmutatása mellett.

— **Október 6.** Szép és lélekemelő ünnepélyvel áldozott a kolozsvári ref. theol fakultás internátusának ifjusága az aradi vértanuk emlékének. Az ünnepélyt — mely nagy és fényes közönség jelenlétében — a Hymnus nyitotta meg. Utánna Kádár Géza IV. é. th. mondott magas szárnyalásu imát. A zenekar gyászindulója után Izsák Aladár IV. é. th. szavalt a nemes hévvel Várady Antal: Tizenhárom cz. költeményt. A nagy hatást ért szavaltat Ady Lajos III. é. bh. ünnepi beszéde követte, ki lelkesen fejtegette, milyennek kellene lenni egy okt. 6-iki ünnepélynek: nem divatkörságnak, hanem az őszinte honfui bánat, a dicső elődök iránti tisztelet megnyilatkozásának. Az óriási tetszést ért s csillapodni nem akar tapsvihart felidézett szónoklat után a dalegylet énekelte el a „Gyász van szívén a magyarnak“ kezdetű alkalmi dalt, majd Gyárfás Sándor lelkes szavaltat a Szózat eléneklés zárta be az áldozatot, melyet az ifiu sereg nagy ősei emlékének bemutatott.

— **A Kossuth Lajos utcai evang. templomban** f. hó 12-én az istentisztelet kivételesen reggeli 8 órakor lesz.

— **Mária kilenczed.** A következő értesítést vettük: A boldogságos Szűz tiszteletére a helybeli Minorita templomban rendezett Mária kilenczednek utolsó és befejező litániája — melyre székhelyi gróf Majláth Gusztáv Károly püspök 6. Máltósága jelenlétét kiáltásba helyezte, szombaton f. hó 11-ikén este 6 órakor fog megtartani: a szentbeszédet ezen alkalommal Hirschler József romai doctor rom. kath. lelkész fogja mondani.

— **Vidéki képviselők az ereklje muzeum szombat d. u. 4 órakor tartandó gyűlésén.** A folytatálagos ünnepi közgyűlésre ujjabban is jelentettek be képviselőket. Versecz város tanácsa: Weifert Károly polgármester, Torda városa Velits Ödön polgármestert, Duló Jánost, Szabó Ferenczet, Kovács Dánielt, Maros-Torda alispánja a leleplezésen részt vevő küldöttséget, Beszterce-Naszód megye alispánja gr. Majdeghem Arthur t. b. főjegyzőt bízta meg a képvisellel. Brassó városa ma délben táviratilag jelentette be a muzeumnak, hogy a képvisellel Hiemesch Ferencz polgármestert és Gráf Gyrgyes főjegyzőt bízta meg.

— **A történelmi kiállítás kedvezményes áru jegyei.** Iskolák, intézetek, testületek, társaságok részére a kiadott kedvezményes árú jegyek szombaton, vasárnap hétfőn nem érvényesek. A jegyek a helyi pénztárnál a belépéskor váltandók.

— **Földesi Arnold hangversenye.** Szokatlanul élénk érdeklődés mutatkozik földesi Arnold gondokamivész e hó 11-én tartandó hangversenye iránt. A részletes műsor a következő: 1. a) Buch: Sorabamdo; b) Hudel: Gavotte; c) Mozárt: Menuette Előadó: Földesy. 2) Liszt: Valse impromptu. Előadja: Podor Ernő. 3/a. Sqré Serenade Trig-trig. Előadja: Földesy. 4. Magyar dalk. Előadja: Földesy. 5. Choran: Magyar rapszordia. Előadja: Podor Ernő. 6. Paganini Mózes ábránd. (az „a“ huron). Jegyek 4, 3 és 2 frtért Neumann M. főtéri üzletében kaphatók.

— **Lóversenye.** Az Erdélyrészi Falka Vadász Társulat ez uttal is felhívja az október 13-iki lóversenyre kiránduló közönség figyelmét arra, hogy habár a programon két külön vonat indítása van jelezve és pedig az egyik déli 12 óra 24 perczor, a másik 12 óra 45 perczor, annak csak az elsőjét veheti igénybe, mivel a második vonat indítása a Fenségeiknek esetleges távolmaradása folytán egyáltalán kéles. Ezért használja a 12 óra 24 perczor minden körülmények között indítandó vonatot, mely annyi kocsival lesz ellátva, hogy a legnagyobb számú közönséget is kényelmesen szállíthatja ki.

— **A segessvári tüzoltók német-sége.** Felvilágosító sorokat vettünk a segessvári önkéntes tüzoltó egylettől, az október 6-án megjelent közleményre vonatkozólag. A parancsnok azt mondja, hogy a segessvári önkéntes tüzoltóság német, de a tetleges és fizető tagok közt vannak magyarul és románul beszélő honpolgárok is. A vezényszó a német, de ezen sem a magyar tetleges, sem a fizető honpolgárok nem botránkoztak meg, mert a nemes, hazafias ügynek szánták erejüket, filléreiket. Ha a tüzoltóság segítségét igénybe vették, úgy a rom. kath. mint az ág. hitv. honpolgároknak. Nagyon sajnálják, hogy itt Segessvárt akadt egy ember, a ki ebbe az önzetési egyletbe az oly kárhözhoz nemzetiiségi surlodásokat akarja bevinni. A parancsnok urat mi is figyelmeztettük, hogy ezt a földet Magyarországnak irta be, a nemzetek aranykönyvébe a történelem. Ne tessék tehát, a nemzetiiségi surlodás szálkáját a más szemében keresni. Máltóztassék a magyar állam nyelve iránti gyűlölet súlyos gerendáját észrevenni a saját szemükben. Tessék ezt onnan kivetni és akkor a békés egyetértés és sikeres, együtt működés klaszszikus földje lesz egyesületükre nézve Segessvár.

— **Az időjárás és a termés.** Az idei időjárás csúffá tette ama legvénebb embereket is, akik tisztában vannak azzal, hogy milyen időjárás mellett lehet jó termés. A tél enyhe, hótalan volt, a tavasz kétségbe ejtően viselte magát, a nyár ijedelemmel töltött el minden gazdát és mégis olyan nagy gabonatermés volt, amilyen csak elvettve adja elő magát. Mindebből az látszik, hogy az időjárás nem igen számít és alaptalanul jutott nagy tekintélyhez. Ez bizonyítja a tóalmási szüret is, amely a napokban vette kezdetét. Tóalmáson tömördek a szőlőskert és lakosai bortermelek. Ezek a szegény emberek tavaszról kezdve folyton kétségbe voltak esve és siránkoztak. De hát hogysne, mikor a tavasszal „mind elfagyott“, amint mondogatták. A fagyásra rájött a hosszú szárazság, amitől a szemek nem fejlődtek. szeptember 23-án pedig újra elfagyott minden. Elépkelhetők ezek után az a meglepetés, amely a tóalmásiakat most, a szüret idején érte, amikor is kiderült, hogy sokkal több boruk termett, mint amennyi hordójuk van. A bő termés következtében sürgőnyileg rendeltek hordókat s ezenkívül alaposan lenézik az — időjárást.

— **A királyi csipkekendője.** Az olasz anyakirálynő tulajdonában egy rendkívüli értékes csipkekendő van, amelyik még a 15. századból származik. Értéke körülbelül 50,000 frank.

— **Az osztálysorsjáték húzása.** Az osztálysorsjáték tegnapi húzásán a következő nyerményeket sorsolták ki:

10.000 koronát nyert: 27086.
5000 koronát nyert: 2265.
2000 koronát nyertek: 1407 5119 13081 15605 18028 19523 32610 35854 31886 30257 48466 51758 53787 55783 64015 70539 76942 79390 80561 83168 84084 87903 90029 90698 96460 96230.
1000 koronát nyertek: 334 400 8624 9239 14200 14479 15415 18883 24391 25753 27861 30687 30632 31748 33016 33525 33044 41809 43179 44105 46566 46902 48087 49063 53087 53111 54074 55770 57623 65874 70963 71422 71720 72674 73186 75073 76064 77890 78823 81351 81539 85202 88408 90287 96704.

— **140.000 korona orvosi honorárium.** A „New-York-Herald“ jelenti, hogy Lorenz bécsi tanár egyik segédével Chicagóba utazott, hogy Armourné asszonyt, az amerikai gabonakereskedők királynak feleségét a lábán megoperálja. Armour, a kinek vagyonát 500 millió dollárra becsülik, Lorenz tanárnak 100,000 korona és segédjének 40,000 korona honoráriumot biztosított.

— **Mi okozta a Campanile összeomlását?** A velencei lapok csak most írják meg az igazi okát a Campanile bedőlésének. A romhalmaz elhordása után ugyanis megállapították, hogy az ősrégi falakból kiszedték a vasrészeket, mert megakarták nagyobbitani a toronyor lakását. Erre a célra sok helyütt fél méternyi területet bontottak le. Ezenkívül szállóztató ablakok is készülték a falon, ami szintén aláasta a torony szilárdságát, úgy hogy a felülről jövő nyomás csakis beomlással végződhetett.

— **A sors üldözöttje.** A világ „legpechesebb“ embere kétségkívül Bessel new-yorki közműves, a ki legutóbb Wisben (New-York állam) tartózkodott, ott lábát törte és kórházba került. A kórházban elmesélte élettörténetét, mely balesetek szakadatlan láncolata. Huszonöt éves korában egy vasöntőben dolgozott s egy vasdarab összezúzta kezeit-lábait. Hosszas sanyalódás után annyira helyreállt egészsége, hogy ismét munkához láthatott, de nem tért vissza a vasöntőbe, hanem egy cserepes mesternél vállalt munkát. Három nap múlva leesett a háztetőről és mindkét lábát eltörte. Alig forradtak össze eltört csontjai, leesett egy hágcsóról s eltörte bal kezét, pár hét múlva pedig jobb karját. Két esztendő múlva kibukott egy ház harmademeleli ablakából s bezúta koponyáját. Nehány esztendőre „csodálatosképen“ elkerülte Basel-t balvégzete, de nemrég újból leesett egy szikláról s nyomorékká lett. Ezután hét esztendőig kórházban feküdt s több ízben öngyilkosságot akart elkövetni, de tervét mindannyiszor megfusiították. Három hónap előtt ismét lezuhant lakása lépcsőházába és súlyos belső sérüléseket szenvedett. Legutóbbi balesetét már említettük. Orvosi reménylik, hogy ezt is kiheveri.

— **Agyonmarangolt ember.** Nagybobb kinnal kevés ember mult ki a világból, mint Landa Viktor spanyol munkás, kinek rettenetesen megcsontkított testét egy vasuti sinen találták meg a napokban, Bilbao közelében. A közeli faluba vitték, hol egy óra múlva meghalt, de még volt annyi ereje, hogy elmondhassa a katasztrófáját. A takarékpénztárból kivett pénzével hazafelé ballagott, mikor a saját apósa egy idegen munkás segítségével megtámadta, nagy követ beverték a fejét, elrabolták a pénzt és óráját s azután a vasuti sinre tették. Mikor Landa magához tért, emberföltői erőlködést vitt véghez, de ereje elhagyta. Jött egy vonat, s lemetezte mind a két lábát. Ösonka testét akarta most a vágányról elgurítani, de nem volt képes. Jött egy másik vonat s szétmorzsolta az egyik karját. Ennek dacára még mindig élt, mikor rátaláltak. A jeles apóst elfogták, de ezinkostásra eltűnt.

Gyászrovat.

Temetés. Tegnap temették el nagy részvét mellett Kozel F. Ferencz kályhagyáros fia-skáját Lajost. A gyászós szülőknek sokan fejezték ki részvétüket.

Halálozás. Weisz János 1848—49 honvédtizedes folyó hó 9-én meghalt.

A nagydíkt tanujának bajtársai szombaton délután 3 órakor történő temetésén testületileg fognak megjelenni.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék“ táviratai, telefonutódítása és sürgőnylevelei.

Pável Mihály utóda.

Budapest, okt. 10.

Képviselői körökből nyert értesítés szerint a Pável Mihály elhunytával megüresedett nagyváradi görög katolikus püspöki széket legközelebb betöltik. Az új püspök Laurán Agost dr. lesz, ki már Pável életében is jelentékeny szerepet játszott az egyház megyében, melyet most, mint helynök közmegelegedésre vezet. Benne a hierarkia egy tudományosan művelt püspököt nyer, ki mint egyházi író is kitűnő nevet vívott ki magának. Wlasics Gyula dr. vallás- és közoktatási miniszter tegnap és ma hosszabban értekezett a helynökkel, ki ez alkalommal részletes jelentést tett az egyház megye állapotáról.

Pártoljuk a hazai ipart.

Budapest, okt. 10.

Láng Lajos kereskedelmi miniszter igen üdvös rendeletet adott ki a hazai ipar érdekében. Utasította ugyanis a betegségyűző egyleteket, hogy a sebészeti szereket, kötszereket és egyéb szükségleteiket kizárólag magyar gyárosoknál szerezzék be. A minisztert ez intézkedésre azon körülmény indította, hogy a nevezett egyletek közül számosan külföldről szerzik be szükségleteiket.

Országgyűlés.

Budapest, okt. 10.

Ma még kevesebben jelentek meg a honatyák közül, mint tegnap.

Napirenden Apponyi gr. elnöknek a Kossuth-ünnepre vonatkozó jelentése volt.

Ezt megelőzőleg nagy vita kerekedett a kvóta-leirat tárgyalása körül.

Az első felszólaló Rakovszky István volt, ki hosszabb beszédben foglalkozott vele.

Madarász József, Széll Kálmán és Apponyi felszólalásai után abban tén- tént megállapodás, hogy indítvány alakjában hozzák napirendre.

Ezután Krasznay Ferencz függetlenségi párti támada nagy hatással a miniszterelnököt tegnapielőtti beszédéért.

Meggyőző érvekkel bizonyítja Kossuth irataiból, hogy Kossuth Lajos az incompatibilitási elvet csak önmagára terjesztette ki.

Felolvassa Kossuth Lajos levelét, a melyet a szegedi árviz alkalmával irt, a melyben Kossuth a jósziú királyról beszél.

Az ellenzék zajos helyeslése mellett fejezte be Krasznay beszédét.

A következő szónok: Rákosi Viktor volt, ki beszéde elején a ház czífraságait kifogásolja, mikor a nép zöme nádfedeles kunyhókban lakik.

Olyan czífra ez a Ház — ugymond, hogy a bennilöket csak méltóságos czímmal merem szólítani.

Általános helyeslés.

Furcsának, de egyszersmind szomorunak is találja, hogy a miniszterek ide haza adják az erős legényeket, de bezzeg Bécsben egyszerre megváltoznak, mert kemény nyakukat a pozsonyi állomáson hagyják.

Általános derülttség.

Széll: Csak egy nyakam van.

Rákosi ezután élénk tetszés között kifogásolja a miniszterelnök izlését, a miről a következők jegyzi meg:

Ha a miniszterelnök urnak nincs politikai izlése, legyen legalább művészi s ne hozza a goth stílyú házba a byzantizmust.

A miniszterelnök folytatja, furcsa operátor. Kossuthot ketté szelte. **Negyvennyolcra és negyvenkilenczre.**

Felemlíti, hogy a nemzeti törekvésektől a király mindig távol tartja magát.

Itt a legujabb példa.

Kolozsvár s vele az egész ország nagy ünnepségre készül: a Mátyás-szobor leleplezésére.

És a helyett, hogy megjelenne azon, még képviselőt sem küld.

Önök ott a tuloldalon csak imádják a kétféjű sast, mi inkább szeretjük a magasba szabadon felszálló pacsírtát.

Oriási tapsvihar és éjlenzés.

Ezután érdekes jelenet következett.

Apponyi gróf lejtött az elnöki magaslatról s a képviselői padosorokban szólásra jelentkezett.

Általános figyelem között kezdett beszélni.

Felszólal, ugymond, mert az ellenzék a Kossuth ünnepéről szóló jelentését összekapcsolta Széll Kálmán támadásával.

Ez az eljárás azt a látszatot keltetheti, hogy Barta Ödön határozati javaslatát elfogadásával elítélik Széll Kálmán eljárását.

Kijelenti, hogy Széll eljárásával szolidaritást vállal, mert más a helyzete a képviselőház elnökének és más a miniszterelnöknek.

Taps jobbról.

Ezután Apponyi jelentését tudomásul vették.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felolós szerkesztő és

3218—1902.

1066. 2—3

Pályázati hirdetmény.

A diósgyőri magyar kir. vas és aczélgyár telepén (a gyár foglalkoztat 5000 munkást) levő egyedüli vendéglő részére egy serény és jártas

vendéglő kezelő

szerződés mellett való felvételre kerestetik, ki a konyhát és dohánytörszédet is saját számlájára vállalni tartozik. A szerződés egyelőre egy próba évre terjed, a mely azonban meghosszabbítható esetleg 3 havi felmondás mellett megszüntethető. A vendéglőstől személyes üzletgyakorlás követtetik. A jelentkező ajánlkozók közül a szabad választás joga fenntartatik. Írásbeli ajánlatok, melyekben a szerződési feltételek ismerete kiemelendő 400 korona bántatpénzzel legkésőbbben folyó 1902 évi október hó 20-ig nyitva vagy zártan hozzánk nyújtandók be. A megválasztott vendéglős köteles állását 1902 évi december hó 1-én elfoglalni és ovadékként a fogyasztási szövetkezet pénztárába 4000 koronát készpénzben, vagy alkalmas értékpapirokban letenni. A vendéglő-kezelő az összes italműveket a fogyasztási szövetkezetektől tartozik átvenni, mely italok után, az azokat terhelő fogyasztási adó levonásával 10 azaz tíz százaléknál kimérési illetékben részesül. A múlt 1901 évi forgalom italműveiben 110—120.000 kor. volt. A szerződési feltételek a szövetkezeti igazgatóságnál megtekinthetők. Személyes jelentkezés kívánatos; bővebb felvilágosítás írásbelileg kapható. Diósgyőr-Gyártelep 1902 október hó 6-án.

A diósgyőri m. kir. vas és aczélgyár és közszékhelyi alkalmazottai fogyasztási szövetkezete.

Feladási hirdetmény.

A Csik-Szent-Miklós község közbirtokosságának tulajdonát képező, Csik-Szépvíz község határában fekvő „Farkas” havas erdőrésszen a nagyméltóságú földművelésügyi m. kir. minister ur 67316—902 sz. engedélye alapján 189-47 k. holdon 22131 köbméterre becsült gömbölyű fenyő haszonfa és 9432 köbm. becsült fenyő és bükk tizifa folyó évi október hó 30. napján d. e. 9 órakor Csik-Szent-Miklós község hivatalos házában nyílt szóbeli árverésen el fog adatni.

Az összes fatömeg kikiáltási ára 41718 kor. azaz Negyvenegyezer hétszáz tizenhatszáz kor. Árverezni kívánók kötelesek a kikiáltási ár 10 százaléka az árverés megkezdése előtt az árverési bizottság elnökének kezébe letenni készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban.

A szóbeli árverés megkezdése előtt zárt írásbeli ajánlatok is elfogadhatók, melyekhez a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy ovadékképes érték papirokban csatolandó.

Útőajánlatok nem fogadtatnak el. A részletes árverési és szerződési feltételek megtekinthetők Csik-Szent-Miklós község házában és Csik-szépvízi m. kir. járási erdőgondnok ság irodájában a hivatalos órák alatt.

Csik-Szent-Miklós 1902. október 6.

1055 2—2

Lázár Ferencz,
bírtokossági elnök.

Sz. 5322—1902.

1056. 2—2.

Hirdetmény.

Alolirt hatóság közzé teszi, hogy a Nagy-Enyed város tulajdonát képező Nemzeti Szálloda 1902 évi Nov. 15-től kezdve 3 esetleg 6 egymásután következő évre f. évi November hó 4-én d. u. 3 órakor a város közgyűlés termében megtartandó árverésen, nyilvános szóbeli és zárt írásbeli ajánlatok elfogadása mellett, bérbe adja.

Kikiáltási ár évi 2261 kor. 26 fill. Árverezni szándékozók kötelesek bántatpénzzel a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban az árverező bizottság kezéhez letenni.

A részletes feltételek a hivatalos órák alatt a tanácsi irodában tekinthetők meg.

A városi tanácsból.

Nagy-Enyed, 1902. Október hó 1-én.

Dr. Varró László,
polgármester.

Sz. 8642—902

1043. 3—3

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a városunkban berendezendő villamos világításhoz 1902 november 1-től kezdődőleg egy a villamossági és gőzgép kezeléséhez értő gépész szükségeltetik. Elsőnek fizetése 1500 másodiké 1000 koronában lett megállapítva. Felkérhetnek mindazok kik ezen állások valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy a kellő bizonyítványokkal ellátott pályázatukat 1902 október 25-ig a városi tanácschoz adják be.

Torda város tanácsától.

Tordán, 1902 évi október hó 2-án.

Velits Ödön
polgármester.

Viski
aljegyző.

Br. Bánffy Jenő ömeltősága Szamosfalva határában levő 40 hold területi

erdője eladó.

Értekezhetni Ákontz Mártonnal Szamosfalván.

Ullmann F.
czim, czimerfestészeti és díszítési czikkék üzlete
Kolozsvárt, Rákóczy-ut 14. sz.
Telfonszám 471.

Elvállal mindennemű díszítési munkákat úgy magán mint középületekre, a leggyorsabbtól a legdiszesebb kivitelben, azonkívül készletben tart saját gyártmányu zászlókat czimerrel ellátva minden méretben. Díszítésre alkalmas czimereket állami, városi és minden ez alkalomra használandó kivitelben, továbbá szép kivitelű

Zászló rudakat

külön is 4 métertől 8 méter hosszúságig nemzeti színe festve a legújanyosabb árban.

Díszítések rajzok, tervek, díjtalanul készíttetnek; előjegyzések mielőbb kéretnek, nehogy az idő rövidsége miatt meg ne lehessen felelni a kivitelnek. 989. 7—7.

Kétnémet theologus
hajlandó németből vagy bármely humanistai szakból is
privátórakat adni.
Értekezhetni a kiadóhivatalban.
1045. 3—4.

150—200 liter tej
kerestetik napi szállításra.
Ajánlat kisebb mennyiségre is tehető.
Megkeresések Kómálalja-utca 15. alá.
(Ferencz József-uton) 1047. 3—3.

A MÁTYÁS SZOBOR
leleplezése alkalmából szükséges
díszmagyar ékszerek,
díszkardok és
díszlőszerszámok
dus választékban kaphatók
WISINGER MÓRNÁL
BUDAPEST, IV. Kristóf-tér 2.
Ugyanott díszkészeket kölcsönbe is adtnak.
863. 15—15.

Üzlet eladó
vagy társ kerestetik.
Gyulafehérvárt a főtéren 30 év óta fennálló és nagy vevőkörnek örvendő első rangu
női és férfi divatkereskedés
családi ügyekért eladó vagy egy fiatal üzletlárs kerestetik.
Levelek e lap kiadóhivatalához intézendők. 1070. 2—8.

A ki téli tűzifa szükségletét idejekorán fedezni kívánja, ne mulassza el
Stotter Jakab tűzifa raktárát
Ferencz József-ut 41 szám alatt,
megtekinetni, a hol
4 □ méter I. osztályu bükkfa házhoz szállítva 22 K.
4 □ „ válogatott hántott fa „ 24 K.
Teljes 4 □ méter I. oszt. bükkfa felaprítva és házhoz szállítva „ 26 K.
Teljes 4 □ méter válogatott vastag hántott fa felaprítva és házhoz szállítva „ 27 K.
100 kg kurtára aprított I. oszt. bükkfa 500 kg-tól felfebb „ 1 K. 50 f.
megrendelhető.
Nagyobb megrendelésnél, megállapodás szerint, kedvező fizetési feltételek.
Telefon szám 267. 7—30

Országos ünnepélyünkre
Kassowitz Fülöp
férfi ruha áruházában
Mátyás király tér 30 Bánffy palota mellett
Fekete szalon ruhákból
külön osztály van berendezve.
Jutányos szabott árammellett kaphatók
Frack öltönyök, Ferencz József öltönyök
Smoking öltönyök. 3—x.

Használt kocsik könnyű félfedeli, igen csinos
jó állapotban, majdnem új,
1054 4—5 olcsó árban eladó.
Udvari kocsigyártónál.

FELHÍVÁS
a magyar közönséghez!!
Városunk rég sirban porladó nagy szülötte: igazságos Mátyás király emléksobrának leleplezésére készülnek. Alttalános és nagy pompával üljük meg e napot, melyen felül régi dioságunk multjának emlékei. Az egész magyar haza egygő olvad e napon, az emlékezésnek ama napján, midőn Mátyás az igazságos iránt röjűk le kegyeletünk adóját.
Hogy a nagy király emlékezete külsőleg is kifejezést találjon, a városi tanács és a szoborbizottság hozzájárulásával a leleplezés alkalmából egy páratlanul szép emlékképet adunk ki. Ez emlékkép méltó városunk dísz szülötteinek emlékéhez. Annak ott kell lenni minden magyar ember ház falán: a palotában mint a kunyhóban egyaránt!
Fadrusz alkotása, Mátyás király szobra Horti Pál jeles festőművész által festett képről sokszorosított és díszes ke-

Üzlet áthelyezés!
Telefon szám 55. Telefon szám 55.
A „Trylbi-pezső” kizárólagos főraktára.
Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy több év óta fennálló fűszer-, bor-, csemege és ásványvíz kereskedésemet visszahelyeztem a báró Bánffy-palota volt Reményik Viktor-féle üzlethelyiségbe. Ezen alkalmából bátor vagyok ajánlani a legjobb gyártmányokból: hön és franciaia pezsgőt, cognacot, rumokat, theát, Cabos-féle thea-süteményeket, Dessert csukorkákat. Finom és valódi csemege-, pessenye- és asztali borokat. Mindenféle söröket. Valódi prágai sonka nyersen vagy főve és Szepességi friss virsli naponta kapható lesz.
Egy jó karban levő fűszer üzlet berendezés eladó.
Kiváló tisztelettel
3—x.
Jeney Lajos.

Agrár takarékpénztár részv. társaság
Maros-Vásárhely.
Teljesen befizetett részvénytőke egy millió korona.
Üzletkőre kiterjed a bank és takarékpénztári ügyletek minden ágára.
1. Jelzálog kölcsönöket nyújt földbirtokra első (és esetleg második) helyen való bekebelezés mellett a) 15—20 évi tartamra a tőke félvénkénti részletekben való visszafizetése mellett 600 kor. kezdve. b) törlesztő kölcsönöket 50 évig terjedhető időre a tőkét és kamatot is magába foglaló félvői annuitások ellenében.
2. Leszámlát 6 hónapi lejáratig terjedhető váltókat betáblázás mellett, vagy a nélkül.
3. Elfogad takarékpénztári betéteket könyvecskére vagy folyószámlára és azokat rendszerint felmondás nélkül fizeti vissza.
4. Lombárd kölcsönöket nyújt tőzsdén jegyzett értékpapirokra.
5. Bizományi üzleteket eszközöl, kifizetéseket és beszedéseket teljesít a bel és külföld bármely jelentékenyebb piacára. Vásárol és elad értékpapirokat, külföldi váltókat és pénzeket. Elfogad letéteket megőrzés végett.
6. Képviseli az 1831-ik év óta fennálló legnagyobb biztosító intézetet a Triesti Általános Biztosító Társaságot (Assicurazione Generali) és eszközöl tűz, jég, élet és baleset. valamint betörés elleni biztosításokat a legolcsóbb díjak mellett.
Az Agrár takarékpénztárnak Nyárad-Szeredában és Erdő-Szent-Györgyön is van fiókintézete.
1081. 2—3.

KIZÁRÓLAGOSAN.
A Mátyás király szobrának leleplezési ünnepélye alkalmára
Bevásárlási utamból hazaérkezve üzletemet rendkívül dus választékú
női és lányka felöltőkkel
ujlag rendeztem be és azt a legmérsékeltőbb árak mellett árusítom el. 3—30.
A nagyérdemű hölgyközönség pártfogásáért esedezve, maradok kiváló tisztelettel
Wettenstein Mari Mátyás király-tér 9 szám
Jósika-ház.

Mátyás király szobrának leleplezési ünnepélye alkalmára
Frack öltönyök,
Salon öltönyök,
Smoking öltönyök,
Ferencz József öltönyök
raktáron dus választékban vannak.

NEUMANN M.
cs. és kir. udvari szállító.

Házvezető
gazdasszony előnyös feltételek mellett magános hivatalnokhoz kerestetik, — a ki egy rendezett háztartás önálló vezető-sére magát képesnek ismeri, s a gyermekeket is szereti.
Erre alkalmas korosabb hajadon, vagy fiatalabb gyermektelen intelligens nők ajánlata „Remény” jel alatt poste restante Alvincz-re kéretik. 1048 2—3

rettel látatott el. Nem áldozhatunk tehát mátkóiban Mátyás király emlékének, mintha megszerezzük e gyönyörű kivitelben előállított képet és ezáltal növeljük a szobor alapját, mert a nyers bevételből 10 százalékat juttat a szobor-alaphoz.
Ára díszes matt antik kerettel 90 cm. széles 70 cm. magas 24 korona.
Hogy ezen képet magának mindenki megszerezhesse, azt nemcsak készpénzért, de részletfizetés ellenében is árusítjuk. Készpénzfizetés mellett 15% engedményt adunk. Kiseb képek 24 cm. nagyságban kaphatók: díszes kivitelben 60 fillért, egyszerűbb kivitelben 40 fillért. Valamint a Mátyás-szoborra vonatkozólag mindennemű művészeti levelező lapok alantit czímmel beszerezhetők, de mindezek — az úrnépely alkalmával — bármely kolozsvári üzletben kaphatók.
Házafias tisztelettel
Mátyás király-szobrának képviselője.
Kolozsvárt, Ferencz József-ut (Benigni palota.)